

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2010

HISTORIA MUZYKI

POZIOM ROZSZERZONY

Klucz punktowania odpowiedzi

MAJ 2010

Część I**Zadanie 1.**

Wiadomości i rozumienie	Wskazanie cech harmoniki impresjonistycznej	0–1
-------------------------	---	-----

1p. – za prawidłowe wskazanie dwóch cech

Przykłady poprawnych odpowiedzi

- różna morfologia akordów
- akord jednostką brzmieniowo niezależną (stanowi rodzaj „plamy barwnej”)
- dobieranie współbrzmień jedynie ze względu na ich walory brzmieniowe
- swobodne zestawianie akordów
- brak zależności funkcyjnych między akordami
- brak rozwiązań dysonansów
- paralelizmy akordów
- wykorzystanie współbrzmień opartych na różnych skalach, m.in. na skalach modalnych, całotonowej i pentatonicznej

Zadanie 2.

Korzystanie z informacji	Zidentyfikowanie kompozytora i podanie faktów z biografii J. Haydna	0–1
--------------------------	---	-----

1p. – za poprawne wskazanie kompozytora i podanie osoby, u której pozostawał na służbie

Poprawna odpowiedź

- kompozytor: Józef Haydn
- osoba, u której pozostawał na służbie: (książe) Esterhazy

Zadanie 3.

Tworzenie informacji	Określenie związku twórczości kompozytorów z przedstawionymi dziełami literackimi	0–2
----------------------	---	-----

2p. – za 6 prawidłowo uzupełnionych miejsc w tabeli

1p. – za 5 – 4 prawidłowo uzupełnione miejsca w tabeli

Przykłady poprawnych odpowiedzi

Tytuł utworu	A. Kompozytor	B. Gatunek muzyczny
<i>Sen nocy letniej</i>	F. Mendelssohn	suita / uwertura / muzyka do dramatu
<i>Otello</i>	G. Verdi	opera / dramat muzyczny
<i>Romeo i Julia</i>	P. Czajkowski	uwertura - fantazja odp. akceptowana: uwertura / fantazja

Zadanie 4.

Korzystanie z informacji	Podanie nazw przedstawionych przykładów permutacji na podstawie analizy wzrokowej ich zapisów nutowych	0–1
--------------------------	--	-----

1p. – za wpisanie pod wszystkimi trzema przykładami właściwych nazw permutacji

Poprawna odpowiedź

- przykład 1 – inwersja
- przykład 2 – rak
- przykład 3 – rak inwersji lub odpowiedź akceptowana: inwersja raka

Zadanie 5.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością twórczości kompozytorów szkoły mannheimskiej	0–1
-------------------------	--	-----

1p. – za wszystkie cztery poprawne uzupełnienia zdań

Poprawna odpowiedź

uzupełnienie zdań w kolejności: XVIII, basso continuo/klawesynu; małej/klasycznej; sonatową/allegro sonatowego

Zadanie 6.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością twórczości wybranych kompozytorów – wskazanie instrumentów, którym Mozart powierza partie solowe w swoich koncertach	0–1
-------------------------	--	-----

1p. – za podanie pięciu poprawnych nazw instrumentów

Przykłady poprawnej odpowiedzi

fortepian, skrzypce, róg, flet, obój, klarnet, fagot, harfa

Zadanie 7.

Wiadomości i rozumienie	Podanie twórców wskazanych utworów muzycznych i uzasadnienie miejsca tych dzieł w historii muzyki	0–2
-------------------------	---	-----

2p. – za podanie nazwisk kompozytorów i argumentów w obu wskazanych przykładach (po 1p. za podanie nazwiska kompozytora i uzasadnienie w każdym przykładzie)

Przykłady poprawnych odpowiedzi

A.

- kompozytor :Leoninus
- uzasadnienie: pierwszy obszerny zbiór dwugłosowych utworów liturgicznych przeznaczony na cały rok kościelny/wprowadzenie rytmiki modalnej/urytmizowanie melizmatycznych głosów organum;
lub odpowiedź akceptowana: podanie nazwiska *Perotinus* i jednego argumentu, np. dzieło (obok organum *duplum*) zawiera 3 i 4-głosowe formy organalne (*triplum* i *quadruplum*)

B.

- kompozytor: Mahler
- uzasadnienie: punkt kulminacyjny w rozwoju orkiestry symfonicznej / niezwykle rozbudowana obsada wykonawcza / synteza różnych form i gatunków występujących w muzyce symfonicznej XIX w.

Zadanie 8.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością twórczości Strawińskiego – wyróżnienie nurtów stylistycznych i wskazanie charakterystycznych dla nich dzieł	0–2
-------------------------	---	-----

2p. – za podanie dwóch nurtów stylistycznych i dwóch tytułów dzieł reprezentatywnych dla każdego z nich (po 1p. za podanie nurtu stylistycznego i tytułu dzieła)

Przykłady poprawnych odpowiedzi

- 1. nurt: narodowy / rosyjski / folklorizm lub odpowiedź akceptowana: witalizm / fowizm / barbaryzm;
dzieło: np. *Ognisty ptak* / *Pietruszka* / *Święto wiosny* / *Wesele*;
- 2. nurt: neoklasycyzyzm / okres zwrotów stylistycznych
dzieło: *Pulcinella* / *Symfonia psalmów* / *Apollo i muzy* / *Pocałunek wieszczki* / *Król Edyp* / *Symfonia in C* / *Concerto in Re* / *Koncert na 2 fortepiany* / *Sonata fortepianowa*

Zadanie 9.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością twórczości wybranych kompozytorów – określenie tytułów ich utworów i reprezentowanego przez te utwory gatunku muzycznego	0–1
-------------------------	--	-----

1p. – za poprawne przyporządkowanie tytułów utworów do wszystkich twórców i podanie nazwy gatunku muzycznego

Poprawne odpowiedzi

A. – 2, B. – 4, C. – 1

gatunek muzyczny: poemat symfoniczny

Zadanie 10.

Korzystanie z informacji	Podanie nazw dawnych tańców włoskich stanowiących załączek suity i określenie rodzaju zapisu muzycznego na podstawie analizy wzrokowej	0–1
--------------------------	--	-----

1p. – za podanie prawidłowych nazw dwóch tańców włoskich oraz rozpoznanie i podanie prawidłowej nazwy rodzaju notacji zastosowanej w podanym przykładzie

Przykłady poprawnej odpowiedzi

A.

nazwy tańców: pavana – gagliarda / passamezzo – saltarello;

B.

rodzaj zapisu muzycznego: notacja tabulatorowa

Zadanie 11.

Wiadomości i rozumienie	Wskazanie twórców charakterystycznych dla przedstawionych szkół kompozytorskich i ugrupowań artystycznych	0–1
-------------------------	---	-----

1p. – za poprawne przyporządkowanie wszystkich trzech nazwisk twórców do nazw ugrupowań i wpisanie oznaczenia literowego ugrupowania

Poprawna odpowiedź

A. – 3, B – 4, C – 1

ugrupowanie twórców: oznaczenie B (Grupa darmstadtka).

Zadanie 12.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością chronologii w odniesieniu do przedstawionych kompozytorów	0–3
-------------------------	---	-----

3p. – za prawidłowe przyporządkowanie trzech kompozytorów oraz wskazanie właściwych stuleci ich działalności (po 1p. za prawidłowe przyporządkowanie jednego kompozytora oraz wskazanie właściwego stulecia jego działalności)

Poprawne odpowiedzi

Okres panowania króla	Stulecie	Kompozytor
Władysława IV Wazy	XVII	Adam Jarzębski
Władysława Jagiełły	XV	Mikołaj z Radomia
Zygmunta Augusta	XVI	Wacław z Szamotuł

Zadanie 13.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością twórczości Beethovena – podanie przykładu sonaty, w której wprowadził wiele nowatorskich rozwiązań	0–1
-------------------------	--	-----

1p. – za wskazanie jednej z sonat z określeniem tonacji i opusu lub tytułu

Przykłady poprawnych odpowiedzi

Sonata As op. 26 / Es op. 27 nr 1 / cis op. 27 nr 2 *Księżycowa* / Es op. 31 nr 3 / g op. 49 nr 1 / F op. 54 / Fis op. 78 / e op. 90 / A op. 101 / B op. 106 *Hammerklavier* / E op. 109 / As op. 110 / c op. 111

Zadanie 14.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością twórczości wybranych kompozytorów – podanie gatunków muzyki fortepianowej obecnej w twórczości Szymanowskiego, Skriabina i Chopina	0–1
-------------------------	--	-----

1p. – za wskazanie trzech spośród wymienionych form i gatunków

Przykłady poprawnych odpowiedzi

preludium, etiuda, mazurek, sonata lub odpowiedź akceptowana: walc, fantazja, polonez, wariacje

Zadanie 15.

Tworzenie informacji	Określenie związku twórczości kompozytorów z przedstawionymi wydarzeniami politycznymi	0–1
----------------------	--	-----

1p. – za poprawne podkreślenie nazwisk dwóch kompozytorów

Poprawna odpowiedź

- L. van Beethoven
- J. Elsner

Część II

Zadanie 16.

Tworzenie informacji	Rozpoznanie rodzaju techniki imitacyjnej na podstawie analizy słuchowo-wzrokowej fragmentu mszy renesansowej oraz określenie powiązań motetu i mszy	0–1
----------------------	---	-----

1p. – za poprawne rozpoznanie rodzaju techniki imitacyjnej i podanie jej nazwy oraz podanie nazwy tego typu mszy

Poprawna odpowiedź

A.

rodzaj techniki: technika przeimitowana

B.

nazwa tego typu mszy: parodia / msza typu parodia / msza parodiowana

Zadanie 17.

A.

Korzystanie z informacji	Wskazanie na podstawie analizy słuchowo-wzrokowej przedstawionego przykładu, głosu zawierającego melodię chorałową i określenie jej roli w tym utworze	0–1
--------------------------	--	-----

1p. – za wskazanie głosu tenorowego i techniki *cantus firmus*

Przykład poprawnej odpowiedzi

- głos zawierający melodię z chorału: głos tenorowy
- rola melodii chorałowej: technika *cantus firmus*

B.

Korzystanie z informacji	Opisanie na podstawie analizy słuchowo-wzrokowej techniki koncertującej, zastosowanej w przedstawionym przykładzie	0–1
--------------------------	--	-----

1p. – za poprawny opis techniki koncertującej z uwzględnieniem dwóch spośród podanych cech

Przykład poprawnej odpowiedzi

Przykłady cech techniki koncertującej:

przeciwstawianie/współzawodniczenie partii solowych skrzypiec i sopranu/przeciwstawianie partii solowych grupie instrumentów/wprowadzenie elementów wirtuozowskich w partii sopranu i solowych skrzypiec.

C.

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie na podstawie analizy słuchowo-wzrokowej formy wariacyjnej zastosowanej w przedstawionym przykładzie i opisanie związku słowa i muzyki w tym utworze	0–2
--------------------------	---	-----

2p. – za podanie nazwy formy wariacyjnej oraz za wskazanie dwóch środków wyrażających w prezentowanym przykładzie uczucie bólu i cierpienia

1p. – za podanie nazwy formy wariacyjnej lub za wskazanie dwóch środków wyrażających uczucie bólu i cierpienia obecnych w przykładzie

Przykłady poprawnej odpowiedzi

1. forma wariacyjna: *ostinatowa / chaconne / passacagli*
2. przykłady środków wyrażających uczucie bólu i cierpienia zastosowane w opisie:
 - chromatyka / dysonanse / opóźnienia harmoniczne / molowa tonacja / opadający kierunek linii melodycznej / wolne tempo / ilustracja słowa „pogrzebany” w zakończeniu utworu poprzez schodzenie do niskich rejestrów brzmieniowych/ wprowadzenie ciemnych barw / zastosowanie figury retorycznej - *patopoja*.

Należy także uznać inną argumentację, o ile będzie zasadna.

D.

Tworzenie informacji	Określenie stylów występujących w muzyce religijnej baroku na podstawie zanalizowanych utworów, przedstawionych w zadaniu	0–1
----------------------	---	-----

1p. – za podanie dwóch poprawnych nazw stylów występujących w muzyce religijnej baroku

Poprawna odpowiedź

stile antico i moderno (nuovo) / prima i seconda pratica

Zadanie 18.

Korzystanie z informacji	Opisanie na podstawie analizy słuchowo-wzrokowej sposobu opracowania pieśni protestanckich w przedstawionych utworach organowych Bacha i podanie nazwy wskazanego gatunku muzyki organowej	0–3
--------------------------	--	-----

3p. – za poprawne opisy dwóch przykładów wskazujące na głos zawierający melodię pieśni i uwzględniający sposób jej opracowania oraz podanie nazwy gatunku muzyki organowej

2p. – za podanie opisów dwóch przykładów lub podanie opisu jednego przykładu i podanie nazwy gatunku muzyki organowej

1p. – za podanie opisu jednego przykładu lub podanie nazwy gatunku muzyki organowej

Przykłady poprawnych odpowiedzi

- przykład 1. – melodia pieśni jest sfigurowana / zornamentowana / „kolorowana” i wprowadzona jako najwyższy głos czterogłosowego utworu.
- przykład 2 – melodia pieśni (w augmentacji) wprowadzona jest w głosach skrajnych czterogłosowego utworu. Głosy te imitują się tworząc kanon.
- nazwa gatunku muzyki organowej: preludium chorałowe / przygrywka chorałowa / chorał organowy.

Zadanie 19.

Tworzenie informacji	Wskazanie na podstawie analizy słuchowej powiązań elementów tradycji i współczesności w przedstawionym przykładzie utworu B. Schaeffera	0–1
----------------------	---	-----

1p. – za podanie poprawnej formy, do której nawiązuje kompozytor w podanym przykładzie dźwiękowym

Poprawna odpowiedź

organum (paralelne)

Część III**Zadanie 20. (0–20)****Temat nr 1****I Treść:****1.1 Teza zgodna z tematem (0–1p.):**

- Zgodność treści z tematem.
- Teza lub własne stanowisko odnoszące się do tematu arkusza sformułowane w sposób jasny i przekonujący.

1.2 Dobór argumentów (0–5p.):

- zakres pojęcia „msza wielogłosowa”
- zagadnienia dotyczące tekstu mszy; wskazanie na przemiany dotyczące:
 - funkcji mszy
 - gatunków mszy
 - aparatu wykonawczego
 - technik kompozytorskich
 - stylistyki

1.3 Omówienie argumentów i właściwe odwołanie się do faktów (0–5p.):

- przedstawienie budowy cyklu mszalnego, związków z liturgią kościoła katolickiego (później także protestanckiego) - części *ordinarium missae*, *missa plenaria*, *missa pro defunctis*;
- formalne i wyrazowe zależności między tekstem mszalnym a muzyką (z uwzględnieniem teorii afektów),
- wskazanie pierwszych pełnocyklicznych mszy wielogłosowych,
- omówienie funkcji kompozycji mszalnych w różnych epokach i ośrodkach: funkcja sakralna, użytkowa, liturgiczna, medytacyjna, jako wyraz osobistej pobożności, funkcja „decorum”, liturgia jako widowisko „*theatrum musicum*”, artystyczna, koncertowa; *missa brevis* i *longa (solemnis)*;
- wskazanie na przemiany w zakresie obsady wykonawczej, dyspozycji głosów, współdziałania głosów i instrumentów;
- wskazanie na różne środki techniki kompozytorskiej i wynikające z ich użycia typy mszy, np. msza tenorowa, motetowa, *missa parodia*, *sine nomine*, przeimitowana, polichóralna, koncertująca;
- sposoby integracji cyklu mszalnego;
- wskazanie na przemiany stylistyczne w twórczości mszalnej kompozytorów różnych epok historycznych, nurtów i szkół kompozytorskich,
- wskazanie na wpływy innych form i gatunków, np. msza kantatowa, symfoniczna, pieśniowa.

1.4. Znajomość literatury przedmiotu (0–5p.):

- znajomość twórczości mszalnej kompozytorów różnych epok
- przywołanie przykładów różnych typów mszy (adekwatnych do przedstawionych argumentów)
- odwołanie się do cytatów
- odwołanie się do analiz z II części arkusza
- podjęcie problemu wykonawstwa muzycznego - znajomość różnych interpretacji kompozycji mszalnych

(uwaga: 5 punktów za znajomość literatury przedmiotu można przyznać również w przypadku pominięcia tego zagadnienia)

1.5 Poprawne stosowanie terminologii **(0–1p.)**:

- Właściwe posługiwanie się terminami i pojęciami muzycznymi, świadczące o ich zrozumieniu.

1.6 Umiejętność syntezy **(0–1p.)**:

- Jasno i przekonująco sformułowane wnioski.

II Struktura pracy (0–1p.):

- Czytelna struktura pracy, wstęp, rozwinięcie i zakończenie zachowują właściwe proporcje.

III Poprawność językowa i stylistyczna (0–1p.):

- Poprawność gramatyczna i stylistyczna.
- Przejrzysty układ graficzny, czytelne pismo.

Punkty za kompozycję oraz język i styl przyznawane są wówczas, gdy praca jest na temat.

Temat nr 2

I Treść:

1.1 Teza zgodna z tematem **(0–1p.)**:

- Zgodność treści z tematem.
- Teza lub własne stanowisko odnoszące się do tematu arkusza sformułowane w sposób jasny i przekonujący.

1.2 Dobór argumentów **(0–5p.)**:

- źródła twórczości religijnej Bacha
- związki jego twórczości z biografią
- formy i gatunki muzyki religijnej uprawiane przez Bacha
 - gatunki wokalne-instrumentalne
 - gatunki instrumentalne
- środki techniki kompozytorskiej i zagadnienia dotyczące tekstu
- wartość muzyki religijnej Bacha

1.3 Omówienie argumentów i właściwe odwołanie się do faktów **(0–5p.)**:

- przedstawienie Bacha jako głęboko wierzącego, zaangażowanego członka kościoła protestanckiego, wskazanie na chorał protestancki jako źródło inspiracji i materiał motywiczny muzyki Bacha; przedstawienie funkcji, jakie sprawował Bach (ze szczególnym uwzględnieniem funkcji kantora kościoła św. Tomasza w Lipsku i związanych z nią obowiązkami), określenie roli jego muzyki w liturgii kościoła protestanckiego;
- charakterystyka form wokalne-instrumentalnych (kantaty, oratoria, pasje, msze, motety)
- charakterystyka utworów organowych (preludia, fugi, partity, fantazje chorałowe);
- wskazanie na dokonaną przez Bacha wszystkich syntezę stylów i technik kompozytorskich epoki baroku;
- treść, tematyka, źródła tekstów religijnych oraz związki słowno-muzyczne w dziełach wokalne-instrumentalnych, figury retoryczne;
- zwrócenie uwagi na ponadwyznaniowe, ogólnokulturowe i ponadczasowe wartości muzyki religijnej Bacha.

1.4. Znajomość literatury przedmiotu (0–5p.):

- przywołanie przykładów licznych dzieł, reprezentujących różne formy i gatunki muzyki religijnej
- przywołanie przykładów wielu dzieł religijnych, reprezentujących stosowane przez Bacha środki techniki kompozytorskiej
- odwołanie się do cytatów
- odwołanie się do analiz z II części arkusza
- podjęcie problemu wykonawstwa muzycznego - znajomość różnych interpretacji dzieł religijnych Bacha

(uwaga: 5 punktów za znajomość literatury przedmiotu można przyznać również w przypadku pominięcia tego zagadnienia)

1.5 Poprawne stosowanie terminologii (0–1p.):

Właściwe posługiwanie się terminami i pojęciami muzycznymi, świadczące o ich zrozumieniu.

1.6 Umiejętność syntezy (0–1p.):

Jasno i przekonująco sformułowane wnioski.

II Struktura pracy (0–1p.):

Czytelna struktura pracy, wstęp, rozwinięcie i zakończenie zachowują właściwe proporcje.

III Poprawność językowa i stylistyczna (0–1p.):

- Poprawność gramatyczna i stylistyczna.
- Przejrzysty układ graficzny, czytelne pismo.

Punkty za kompozycję oraz język i styl przyznawane są wówczas, gdy praca jest na temat